

فاصله‌گذاری اجتماعی، درحالی دیگر مانند گذشته رعایت نمی‌شود که موج سوم کرونا در کشور درحال پیشروی است. باوجودی‌که در برخی ادارات و مکان‌های عمومی، حفظ فاصله فیزیکی، یادآوری شده اما دیگر کسی خود را ملزم به رعایتش نمی‌داند. بارها مشاهده شده، مردم حتی از زدن ماسک نیز اجتناب می‌کنند. تعداد شهروندانی که کرونا را دست‌کم می‌گیرند و در مقابل رعایت پروتکل‌ها مقاومت می‌کنند، افزایش یافته است. این جو بی‌تفاوتی به سطح آگاهی و دانش مردم هم دیگر ارتباطی ندارد. درحالی‌که سازمان بهداشت جهانی (WHO)، همچنان به رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی، حداقل یک متر، عدم حضور در اجتماع‌ها و الزام دولت‌ها به نظارت بر رعایت پروتکل‌ها پافشاری می‌کند، فاصله‌گذاری اجتماعی در شناورها و سیستم حمل‌ونقل هوایی استان لغو شده است. چند روز گذشته، معاون وزیر بهداشت کشور اعلام کرد که کل کشور در وضعیت قرمز قرار دارد. با توجه به بازگشایی مدارس و کاهش دورکاری‌ها، استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی استان نیز افزایش یافته است. ستاد بحران کرونا استان با لغو فاصله‌گذاری اجتماعی بخشی از سیستم حمل‌ونقل عمومی استان، عواقب لغو محدودیت‌ها را در نظر گرفته است؟

سمیره حنائی

hanaei.samireh.3001@gmail.com

● لغو فاصله‌گذاری اجتماعی، جبران خسارت

ستاد مدیریت بیماری کروناى هرمزگان، کمتر از ۱۵ روز پیش، در سی‌وسومین جلسه خود، لزوم رعایت فاصله اجتماعی در شناورهای مسافری مسیرهای دریایی جزایر خلیج فارس را لغو کرد. «رضا رضایی‌قشمی»، مدیرعامل شرکت تعاونی کشتیرانی خیر خلیج فارس، در توجیه این خبر اعلام کرده بود که صاحبان شناورها هفت‌ماه با کاهش ظرفیت مسافرگیری، فاصله‌اجتماعی را رعایت کرده بودند. او اضافه کرد با توجه به استمرار ویروس کرونا و در نظر گرفتن هزینه‌های صاحبان شناور، ادامه این همکاری برایشان دیگر مقدور نیست. به گفته‌ی او، در صورت اجبار به تداوم کاهش ظرفیت مسافرگیری، مجبور به تعدیل نیرو می‌شوند. اعتراض صاحبان شناورها به عدم افزایش قیمت‌های بلیت، هزینه گزاف سوخت و کاهش درآمدها با تعداد کم مسافران در دوران کرونا بود. اما نوزدهم بهمن‌ماه سال گذشته، در چهل‌وچهارمین جلسه ستاد تنظیم بازار، با هدف توسعه گردشگری، قیمت بلیت شناورها افزایش یافته بود. افزایش قیمت ۳۳ و ۲۵ درصدی در بلیت‌های هرمز و قشم که موجب نارضایتی بسیاری از مسافران شد. یکی از دستگاه‌های عضو ستاد تنظیم بازار علت عدم افزایش مجدد قیمت بلیت شناورها را مبلغ پیشنهادی غیرواقعی می‌داند. افزایش قیمت بلیت شناورها در جلسه تنظیم بازار استان مصوب می‌شود. شناورها ابتدا باید قیمت‌های پیشنهادی‌شان را ارائه دهند. در صورت تأیید دستگاه‌های عضو ستاد، قیمت مصوب می‌شود. باین حال، بلیت برخی شناورها که در ستاد تنظیم بازار استان تعیین نمی‌شود، کمتر از دوماه پیش افزایش یافته است. شهروندان هرمزی از افزایش قیمت ۲٫۵ برابری بلیت شناور هرمز-قشم خبر داده‌اند. عدم افزایش قیمت بلیت نمی‌تواند بهانه‌ی خوبی برای لغو فاصله‌گذاری اجتماعی شناورها باشد.

● محیط‌های ناامن

اعتراض اصلی صاحبان شناور استان به تبعیض در الزام به رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی در سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی بود. مدت‌هاست که فاصله‌گذاری اجتماعی در هواپیماها دیگر رعایت نمی‌شود. شرکت‌های هواپیمایی می‌گویند که سیستم تهویه هواپیما، هوای داخل کابین را هر سه دقیقه یک‌بار به بیرون هدایت می‌کند. اما سوالی که مطرح می‌شود اینکه ویروس کرونا هربار برای انتقالش سه دقیقه درنگ می‌کند؟ پزشکان معتقدند در محیط‌های بسته‌ای مانند هواپیما، علاوه‌بر رعایت فاصله‌گذاری

اجتماعی، باید از شیلد صورت نیز استفاده کرد. چراکه شاید ویروس از راه دهان و بینی به بدن راه پیدا نکند اما از طریق چشم شاید وارد بدن شود. تحقیقات بر روی ویروس کرونا نشان می‌دهد که استفاده از ماسک، بدون رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی، نمی‌تواند ۱۰۰ درصد از ابتلا به ویروس جلوگیری کند. به گفته‌ی «عزیزاله کناری»، فرماندار بندرعباس، محیط شناورها، مورد تأیید دانشگاه علوم پزشکی استان هرمزگان است و پروتکل‌های بهداشتی در آن رعایت می‌شود. روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی، در مورد موافقت با لغو فاصله‌گذاری اجتماعی شناورها به «صبح‌ساحل» می‌گوید: «دانشگاه علوم پزشکی با این شرط موافق لغو فاصله‌گذاری اجتماعی بوده است که پروتکل‌های بهداشتی به‌صورت کامل رعایت شود. ضدعفونی مداوم انجام شود. در و پنجره شناور باز باشد. تهویه مناسب وجود داشته باشد. ماسک‌ها به‌هیچ عنوان در طول مسیر برداشته نشود». عکس‌های ارسالی مسافران و مشاهدات میدانی خبرنگار «صبح‌ساحل» از عدم رعایت پروتکل‌های بهداشتی و عدم وجود تهویه مناسب در شناورها خبر می‌دهد. تهویه مناسب به محیطی گفته می‌شود که هوا به محیط وارد و از آن خارج شود. با پنجره‌ها و در در دو سمت باز باشد تا هوا تخلیه شود. در شناورها تنها کولرهای دیواری نصب شده که توانایی تخلیه هوا را ندارد. شناورها تنها یک در ورودی دارند که آن هم اغلب در زمان سفر، به علت گرمای هوا و امنیت مسافران بسته است. خبری از باز بودن پنجره‌ها هم نیست. در طول مسیر نیز مسافران ماسک خود را کنار می‌زنند. آیا ضدعفونی صندلی و سالن شناور، از انتقال بیماری در بین بیش از ۷۰ مسافر با فاصله کمتر از نیم متر، در یک محیط کوچک بدون تهویه مناسب و تخلیه هوا، جلوگیری می‌کند؟ آیا واقعا در فضای بسته‌ای مانند شناور می‌توان از خود در برابر آلودگی به ویروس کرونا محافظت کرد؟ آیا لغو فاصله‌گذاری اجتماعی در شناورها، جبران خسارت مالی صاحبان شناور با جان مسافران نیست؟

● معضل نظارت و استاندارد

استفاده از ماسک در وسایل حمل‌ونقل عمومی اجباری است. مسافران درحالی‌که ماسک‌های مختلف در وسایل حمل‌ونقل عمومی استفاده می‌کنند که بسیاری از این ماسک‌ها استانداردهای لازم حفاظت در برابر ویروس را ندارند. الزام به پوشیدن ماسک سه لایه جراحی در هواپیماها وجود دارد اما این سختگیری در سایر وسایل حمل‌ونقل عمومی مانند

قطار، اتوبوس، شناور و تاکسی‌ها وجود ندارد. علاوه‌بر نوع و کیفیت نامناسب ماسک‌ها، اغلب مسافران در مسیرهای طولانی در استفاده با اتوبوس و قطار، به دلایل مختلفی چون خوردن و آشامیدن یا در هنگام خواب، ماسک خود را کنار می‌زنند. باتوجه به فضای بسته، تنفس از هوای مشترک و تهویه نامناسب اغلب این وسایل، در صورت بیماری یا ناقل بودن یک نفر، سایر مسافران نیز در خطر ابتلا قرار می‌گیرند. پس از نظر ستاد استانی بحران کرونا بر لغو فاصله‌گذاری اجتماعی، مصوب شد دانشگاه علوم پزشکی نماینده‌ای در بنادر اداره بنادر نیز بر کار شناورها نظارت کند. مسافران هنگام ورود به شناورها تنها ملزم به پوشیدن ماسکی می‌شوند که مشخص نیست تنها چهره را می‌پوشاند یا از انتقال ویروس نیز جلوگیری می‌کند؟ با توجه به اینکه بخشی از مسافران را، بیمارانی تشکیل می‌دهند که از جزایر برای درمان به مرکز استان سفر می‌کنند، در اسکله شهید حقانی اما خبری از تب‌سنجی نیست. نماینده‌ای هم از سوی دانشگاه علوم پزشکی استان بر ورود و خروج مسافران شناورها نظارتی ندارد.

● جرمیه، جایگزین حمایت

بسیاری از صاحبان وسایل حمل‌ونقل عمومی مانند تاکسی و اتوبوس، نیز خواستار لغو فاصله‌گذاری اجتماعی شده‌اند. به گفته‌ی آنها، با رعایت فاصله‌گذاری و کاهش تعداد مسافران، بدون حمایت‌های دولت، توانی دیگر برای بقای شغل‌شان ندارند. با الزام به رعایت فاصله‌گذاری در این بخش از سیستم حمل‌ونقل عمومی، اما تاکسی‌های شهری و بین‌شهری از رعایت آن شانه خالی می‌کنند. توجیه رانندگان و مالکان خودرو، افزایش هزینه سوخت، بیکاری چندماهه دوران کرونا و عدم صرفه اقتصادی خدمات‌دهی به تعداد محدود مسافران است. یکی از شهروندان بندرعباسی می‌گوید: «خسارت سیستم حمل‌ونقل عمومی را دولت نپرداخت. حالا ما باید با جانمان بپردازیم». عدم رعایت پروتکل‌ها در تاکسی‌ها موجب شده بیشتر شهروندان بندرعباسی از تاکسی‌های شخصی، با نرخ‌های سلیقه‌ای، استفاده کنند. عدم نظارت بر تاکسی‌های شخصی و نرخ کرایه بالا اما اجازه نمی‌دهد همیشه از این ماشین‌ها به عنوان جایگزین تاکسی شهری استفاده کرد. سازمان تاکسی‌رانی استان بارها اعلام کرده، در صورت تخلف رانندگان، به این سازمان اطلاع داده شود. یکی از رانندگان تاکسی می‌گوید: «برای تداوم رعایت

فاصله‌گذاری اجتماعی از سوی رانندگان، باید خسارت کاهش درآمد جبران شود». او می‌گوید: «در وضعیت کنونی که قیمت‌ها سراسیمه و روزانه افزایش می‌یابد، بدیهی است عدم حمایت از رانندگان موجب می‌شود به بخشنامه و پروتکل‌ها توجهی نداشته باشند.»

● قهوه، سیگار، کرونا

فاصله‌گذاری اجتماعی تنها در سیستم حمل‌ونقل عمومی استان نادیده گرفته نمی‌شود. با بازگشایی مجدد رستوران و کافی‌شاپ‌ها، بسیاری از مشتریان در سالن‌های کوچک و بسته، بدون ماسک حاضر می‌شوند. با وجود ممنوع بودن استعمال سیگار و قلیان در دوران کرونا اما در بسیاری از کافه‌ها همچنان استعمال دخانیات انجام می‌شود. بیشتر کافه و رستوران‌ها مانند سیستم حمل‌ونقل عمومی شهری و بین‌شهری استان، سیستم تهویه مناسبی ندارند. مشتریان ساعت‌ها در هوای راکد تنفس می‌کنند. کافه‌های محدودی در سطح بندرعباس، در فضای باز خدمات‌شان را ارائه می‌دهند. توجیه صاحبان این اماکن، دشواری خنک‌کردن محیط و گرمای هوا است. سرعت انتقال ویروس کرونا، در فضا‌های کوچکی مانند کافه و رستوران‌ها که هیچکدام از مشتریان ماسک بر صورت ندارند، چقدر است؟ آیا سلامت افرادی که در کافه و رستوران‌ها حضور پیدا می‌کنند تأیید شده که به‌راحتی ماسک را از چهره‌شان بر می‌دارند؟ آیا ویروس کرونا در هوای راکد کافه‌ها و رستوران‌ها زنده نمی‌ماند؟ به گفته‌ی «فاطمه نوروزیان»، روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، تیم مدیریتی ستاد کرونا استان با رستوران‌ها و کافی‌شاپ‌های متخلف به شدت برخورد می‌کند. او می‌گوید مردم تخلف‌ها را شماره ۳۱۱۸ و ۱۹۰ گزارش دهند. تخلف و رعایت نکردن پروتکل‌های بهداشتی مانند گذشته اما تنها مختص یک رستوران نیست. چرا جریمه و پلمپ این اصناف متخلف، تاکنون نتوانسته از بروز مجدد تخلفات جلوگیری کند؟

● طوفان در راه است

آمار مرگ و میر ناشی از بیماری کووید-۱۹ در سطح استان کاهش یافته است. در یک هفته گذشته ۱۶ نفر جانشان را به خاطر کرونا از دست داده‌اند اما کشور در آستانه‌ی موج سوم این بحران قرار دارد. پائیز سختی پیش‌بینی شده است. بیشترین تعداد مسافران به دلیل شرایط آب‌وهوایی هرمزگان، در فصل پیش‌رو به استان سفر می‌کنند. جزایر کیش، قشم و هرمز از

جبران خسارت بهانه خوبی برای لغو فاصله‌گذاری اجتماعی در وسایل حمل‌ونقل عمومی است؟

کرونا، شناور در «شناورها»

”

کولرهای شناور توانایی

تخلیه هوا را ندارد. شناورها تنها یک در

ورودی دارند که در زمان سفر، به علت

گرمای هوا و امنیت مسافران، بسته

است. خبری از باز بودن پنجره‌ها هم

نیست. مسافران ماسک خود را در طول

مسیر کنار می‌زنند. آیا ضدعفونی صندلی

و سالن شناور، از انتقال بیماری در بین

بیش از ۷۰ مسافر، که در فاصله کمتر از

نیم متر، حاضر در یک محیط کوچک

بدون تهویه مناسب و تخلیه هوا،

جلوگیری می‌کند؟

“

مهمترین مراکز گردشگری استان هستند که تنها راه دسترسی به آنها شناورهاست. شناورهایی که همانطور که گفته شد، نمی‌توانند محیطی امن را برای جلوگیری از انتشار ویروس کرونا فراهم کنند. ستاد بحران کرونا استان با تصویب لغو فاصله‌گذاری اجتماعی در این وسایل، به دلایلی که در بالا ذکر شد، به باور شهروندان، بهای حمایت را با خسارت می‌پردازد. درحالی مسئولان استانی، رای تأیید دانشگاه علوم پزشکی استان را، پشتوانه تصمیم مصوبه لغو می‌دانند که بارها دانشگاه به لزوم و اهمیت رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی اصرار ورزیده است. حال پس از ۱۵ روز که از این تصمیم می‌گذرد و مسافران زیادی به وضعیت شناورها معترض هستند، آیا دانشگاه علوم پزشکی و دیگر اعضای ستاد استانی بحران کرونا تصمیمی به لغو یا نظارت بیشتر بر وضعیت شناورها دارند؟ برای نگارش گزارش با دستگاه‌های مختلف عضو ستاد بحران در مورد شرایط شناورها و دلیل لغو فاصله‌گذاری اجتماعی گفت‌وگو کردم. بیشتر اعضا ستاد بحران کرونا استان یا از شرایط نامناسب شناورها بی‌خبر بودند یا تصمیمی به تغییر شرایط موجود نداشتند. پرسش مهمی که همه اعضای ستاد بحران کرونا استان باید پاسخ دهند اینکه آیا تصمیم‌های چالش برانگیزی مانند این، استان را در برابر طوفان بحرانی که در راه است، محافظت می‌کند؟